

Alþingi
Erindi nr. P 139/208
komudagur 10.11.2010

Jafnréttisstofa

Nefndasvið Alþingis,
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Akureyri 9. nóvember 2010

Efni: umsögn Jafnréttisstofu um tillögu til þingsályktunar um mótun reglna um verkferla og hæfnismat við opinberar embættisveitingar.

Með tölvubréfi, dags. 27. október 2010, barst Jafnréttisstofu beiðni frá allsherjarnefnd um umsögn um 67. mál, þskj. 68, lp. 139, tillögu til þingsályktunar um mótun reglna um verkferla og hæfnismat við opinberar embættisveitingar.

Lagt er til að forsætisráðherra verði falið að skipa nefnd með þátttöku allra þingsflokka er hafi það verkefni að móta reglur/semja frumvarp til laga um verkferla og meðferð og þýðingu faglegs hæfnismats við skipan í opinber embætti ofl.

Jafnréttisstofa er fylgjandi því að þessi þingsályktunartillaga verði samþykkt. Það er lykilatriði, eins og fram kemur í greinargerð með tillögunni, að almenningur beri traust til stjórnáslunnar og tillagan er til þess fallin að gæta þess að við opinberar embættisveitingar verði gætt betur að því að bæði konur og karlar séu skipuð í embætti hjá hinu opinbera.

Skv. upplýsingum frá Dómstólaráði eru 28 af 43 héraðsdómurum karlar og 15 konur. Það vekur sérstaka athygli að við fimm af átta héraðsdómstólum landsins er engin kona dómari. Hæstaréttardómarar eru átta karlar og ein kona. Jafnréttisstofa tekur undir það, sem fram kemur í greinargerðinni, að embætti í dómskerfinu séu sérstaklega mikilvæg og því er algerlega nauðsynlegt að það ferli sem notað er við að velja dómara úr hópi umsækjenda hverju sinni sé gagnsætt og traust. Nauðsynlegt er að tryggja aðkomu bæði karla og kvenna að nefndinni, ef af henni verður og einnig að verkferlar/leiðir sem lagðar verða til taki mið af jafnréttislögum og tryggi að farið verði eftir þeim og meginreglunni og markmiðinu sem fram kemur í lögnum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla alls staðar í samfélaginu.

Verði forsætisráðherra falið að skipa þá nefnd sem lagt er til í þingsályktunartillögu þessari, þá vill Jafnréttisstofa minna á að slíka nefnd á að skipa í samræmi við 15. gr. jafnréttislaga nr. 10/2008, en þar segir orðrétt:

15. gr. Þátttaka í nefndum, ráðum og stjórnrum á vegum hins opinbera.

Við skipun í nefndir, ráð og stjórnir á vegum ríkis og sveitarfélaga skal þess gætt að hlutfall kynjanna sé sem jafnast og ekki minna en 40% þegar um fleiri en þrjá fulltrúa er að ræða. Þetta gildir einnig um stjórnir opinberra hlutafélaga og fyrirtækja sem ríki eða sveitarfélag er aðaleigandi að.

Þegar tilnefnt er í nefndir, ráð og stjórnir á vegum ríkis og sveitarfélaga skal tilnefna bæði karl og konu. Tilnefningaraðila er heimilt að víkja frá skilyrði 1. málsl. þegar hlutlægar ástæður leiða til þess að ekki er mögulegt að tilnefna bæði karl og konu. Skal tilnefningaraðili þá skýra ástæður þess.

Skipunaraðila er heimilt að víkja frá ákvæði 1. mgr. ef undanþáguheimild 2. mgr. á við.

Jafnréttisstofa vill ennfremur benda á að ef sérstakir verkferlar verða mótaðir við skipan í opinber embætti, þurfi að tryggja að innbyggt verði í þá verkferla eða þær leiðir sem útbúnar verða, að lítið verði til jafnréttislaga nr. 10/2008 við skipun í öll embætti, enda er það skylt samkvæmt jafnréttislögum, sjá sérstaklega 1. mgr. 18. gr. og meginreglurnar sem koma fram í 20. gr. og 1. mgr. 26. gr. Sjá ennfremur markmiðsgrein jafnréttislaga, en þar segir orðrétt í 1. mgr. 1. gr.:

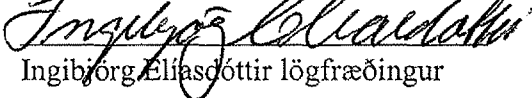
Markmið laga þessara er að koma á og viðhalda jafnrétti og jöfnum tækifærum kvenna og karla og jafna þannig stöðu kynjanna á öllum sviðum samfélagsins. Allir einstaklingar skulu eiga jafna möguleika á að njóta eigin atorku og þroska hæfileika sína óháð kyni.

Markmiði þessu á meðal annars að ná með því að gæta jafnréttissjónarmiða og vinna að kynjasambættingu í stefnumótun og ákvörðunum á öllum sviðum samfélagsins, (a – liður 1. mgr. 1. gr.), vinna að jöfnum áhrifum kvenna og karla í samfélaginu, (b - liður 1. mgr. 1. gr.) og bæta sérstaklega stöðu kvenna og auka möguleika þeirra í samfélaginu (c – liður 1. mgr. 1. gr.)

Jafnréttisstofa tekur undir tillögu til þingsályktunar um að forsætisráðherra verði falið að skipa nefnd þá sem lagt er til í þessari þingsályktunartillögu, með það að markmiði að móta reglur/semja frumvarp eins og gerð er grein fyrir í tillögunni og meðfylgjandi greinargerð.

Virðingarfyllst

f.þ. Jafnréttisstofu

Ingibjörg Elíasdóttir lögfræðingur